

INVESTICIONA KLIMA U CRNOJ GORI

Sekretarijat za
razvojne projekte

Sadržaj:

INVESTICIONI AMBIJENT U CRNOJ GORI

2

Tretman stranih investitora	3
Vizni režim za strane državljane	4
Kupovina nepokretnosti	4
Fiskalna politika	5
Poreski sistem	6
• Povraćaj poreza na dodatu vrijednost (PDV)	8
Međunarodni sporazumi	8
• Sporazumi o ekonomskoj saradnji	8
• Sporazumi o uzajamnom podsticanju i zaštiti investicija	9
• Sporazumi o slobodnoj trgovini	9
• Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju	10

PODSTICAJI I OLAKŠICE ZA INVESTITORE

11

Uredba o podsticanju direktnih investicija	11
Program podsticaja razvoja biznisa – biznis zone	13
Zakon o slobodnim zonama	14
Uredba o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica	14
Program podsticaja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina	15
Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti	16
Program za unaprjeđenje inovativnosti u malim i srednjim preduzećima	16
Program podrške za modernizaciju industrije	17

KLJUČNE INVESTICIJE U CRNOJ GORI

17

INVESTICIONE LOKACIJE U CRNOJ GORI

20

INVESTICIONI AMBIJENT U CRNOJ GORI

Crna Gora se nalazi na Balkanskom poluostrvu, u samom srcu Evrope. Iako pokriva samo oko 14.000 km² i ima tek oko 630.000 stanovnika, njen doprinos Svjetskoj kulturnoj baštini je impresivan u odnosu na njenu veličinu. Crna Gora se graniči sa Srbijom (na sjeveru), Kosovom (na istoku), Bosnom i Hercegovinom (na zapadu), Albanijom (na jugoistoku), Hrvatskom (na jugozapadu) i izlazi na Jadransko more (na jugu). Dužina granica je 614 km, a dužina obale 293 km. Ima dva međunarodna aerodroma, u Podgorici i Tivtu, luke Bar, Kotor, Zeleniku i Tivat, trajekt liniju na relacijama Bar-Bari-Bar i Bar-Ancona-Bar, kao i željezničku prugu Bar-Podgorica-Beograd-Budimpešta.

Od obnove nezavisnosti 2006. godine, Crna Gora je napravila ozbiljan iskorak u svom društveno-ekonomskom razvoju, učvrstila poziciju ekonomski najrazvijenije zemlje Zapadnog Balkana i pokazala da je bezbjedna, politički stabilna i ekonomski održiva država, koja ima potencijal da brzo raste. Bezbjednost i prosperitet Crne Gore stvorili su preduslove za buduću integraciju u Evropsku uniju (EU) i Sjeverno-atlantski savez (NATO), a u aprilu 2012. godine zemlja je postala punopravna članica Svjetske trgovinske organizacije (STO).

Prema Indeksu razvoja po mjeri čovjeka, koji objavljuje UNDP kao jedan od najvažnijih pokazatelja kvaliteta života, **Crna Gora je u 2015. godini bila na 49. mjestu** među 188 rangiranih država i spada u kategoriju zemalja sa visokom vrijednošću tog indeksa. Naime, Crna Gora je bolje rangirana od svih država regiona, osim Hrvatske, kao i od nekih članica EU. Na listi zemalja najboljih za poslovanje u 2017. godini, prema listi magazina Forbs, Crna Gora je na 50. mjestu, od ukupno 139 država rangiranih na osnovu 11 kriterijuma, dok su monetarna sloboda i zaštita investitora prepoznate kao najveće prednosti Crne Gore.

Aktuelna kretanja u crnogorskoj ekonomiji ukazuju na oporavak privredne aktivnosti od drugog kvartala 2016. godine, podstaknut prije svega intenziviranjem radova na realizaciji krupnih infrastrukturnih projekata, kao i projekata u turizmu i energetici.

U uslovima svjetske ekonomske krize, programi eliminisanja barijera za razvoj novih investicionih projekata i stvaranje povoljnijeg poslovnog okruženja postali su imperativ. U tom pogledu, poslovni ambijent u Crnoj Gori je, usvajanjem novih zakona usklađenih sa EU regulativom i sprovođenjem institucionalne reforme u fiskalnom sistemu i finansijskom sektoru, značajno poboljšan.

Model ekonomskog rasta u narednom periodu neće se mijenjati i zasnivaće se najvećim dijelom na stranim direktnim investicijama. Potencijal za rast ekonomije je u sektorima turizma, energetike, poljoprivrede i industrije, koji su identifikovani kao strateški prioriteti razvoja Crne Gore. Stoga će fokus ekonomske politike biti na povećanju konkurentnosti ekonomije, uz primjenu strukturnih reformi i razvoj infrastrukture, a u cilju stvaranja uslova za veći priliv domaćih i stranih investicija.

Prema projekcijama za Crnu Goru za period 2016.-2019., očekuje se realni rast BDP-a i isti bi iznosio 4,6% u 2017., 3,9% u 2018. i 1,8% u 2019. godini. U periodu 2017.-2019. godine predviđen je rast crnogorske ekonomije, usljed rasta investicione aktivnosti i angažovanja domaćih potencijala, prvenstveno u sektoru građevinarstva i transporta. Snažan doprinos sektora građevinarstva biće podstaknut uključivanjem domaće operative u izgradnju dionice Autoputa, ali i gradnjom novih turističkih kapaciteta i energetske postrojenja. Očekivan je jači doprinos sektora turizma kroz operativnu fazu funkcionisanja novoizgrađenih turističkih objekata, ali i komplementarnih sektora, trgovine i transporta. Pozitivan doprinos očekuje se i od sektora poljoprivrede, kao faktora supstitucije uvoza hrane i povećanog izvoza.

Prosječna projektovana stopa rasta BDP-a za period 2017.-2019. iznosi 3,4%.

Kao posljedica rasta ekonomske aktivnosti, zaposlenost će se postepeno povećavati (prosječno 1% godišnje) a očekuje se i rast zarada od prosječno 2% u periodu od 2017.-2019. Projekcije su da će nezaposlenost sa procijenjene prosječne vrijednosti od 19,4% u 2016. godini, opasti na 16,6% u 2019. godini.

Tretman stranih investitora

Stranom investitoru je omogućeno da investira u bilo koju oblast industrije i slobodno prenosi finansijska sredstva, imovinu i ostala dobra, uključujući dobiti i dividende. Strani investitori uživaju nacionalni tretman, što znači da imaju isti status kao i domaći investitori.

Strani investitor može biti strano pravno ili fizičko lice sa sjedištem u inostranstvu, privredno društvo u kojem je učešće stranog kapitala veće od 25%, crnogorski državljanin sa prebivalištem, odnosno boravištem u inostranstvu dužim od godinu dana i privredno društvo koje je strano lice osnovalo u Crnoj Gori.

Strana investicija se može ostvariti kroz:

- osnivanje nove kompanije (samostalno ili sa drugim investitorima);
- investiranje u postojeće kompanije;
- osnivanje ogranka strane kompanije;
- kupovinu kompanije.

Vizni režim za strane državljane

Imaoci putnih isprava sa važećom Šengen vizom, važećom vizom Sjedinjenih Američkih Država, Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije, Sjeverne Irske i Republike Irske ili dozvolom boravka u tim zemljama mogu ulaziti i boraviti, odnosno prelaziti preko teritorije Crne Gore do 30 dana, a najduže do isteka vize, ako je vrijeme važenja te vize kraće od 30 dana.

Imaoci putnih isprava izdatih od strane država članica Evropske unije, Sjedinjenih Američkih Država, Kraljevine Norveške, Republike Islanda, Švajcarske Konfederacije, Kanade, Državne zajednice Australije, Novog Zelanda i Japana, na osnovu Konvencije o pravnom položaju izbjeglica iz 1951. godine ili Konvencije o pravnom položaju lica bez državljanstva iz 1954. godine, kao i putnih isprava za strance, mogu ulaziti, prelaziti preko teritorije i boraviti u Crnoj Gori do 30 dana bez vize.

Samo posjedovanje vize nije i garancija ulaska u Crnu Goru, već moraju biti ispunjeni i ostali uslovi za ulazak i boravak stranaca u Crnoj Gori propisani Zakonom o strancima ("Službeni list CG", br. 56/14, 28/15 i 16/16).

Vizni režim između Crne Gore i drugih država regulisan je Uredbom o viznom režimu („Službeni list CG“, broj 35/16).

<file:///C:/Users/korisnik/Downloads/UREDBA-O-VIZNOM-REZIMU-21-XI-2012.pdf>

Viza ne predstavlja odobrenje za rad u Crnoj Gori. Lice koje namjerava da radi u Crnoj Gori mora dobiti odobrenje privremenog boravka radi zapošljavanja ili sezonskog rada, a na osnovu prethodno izdate radne dozvole.

Kupovina nepokretnosti

Stranci u Crnoj Gori imaju pravo kupovine nepokretnosti pod uslovima pod kojima to čine i domaća lica, uz priloženi identifikacioni dokument. U ovom dijelu bitno je istaći da, shodno Zakonu o svojinsko-pravnim odnosima, stranac u svom posjedu ne može imati prirodna bogatstva, dobra u opštoj upotrebi, poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište, spomenik kulture od izuzetnog i posebnog značaja, nepokretnost u kopneno-pograničnom području u dubini od jednog kilometra i ostrvo, nepokretnost koja se nalazi na području koje je radi zaštite interesa i bezbjednosti zemlje zakonom proglašeno područjem na kome strano lice ne može imati pravo svojine.

Izuzetno, strano lice može steći i pravo svojine na poljoprivrednom zemljištu, šumama i šumskom zemljištu površine do 5.000 m² samo ako je predmet ugovora o otuđenju (kupoprodaja, poklon, razmjena i dr.) stambena zgrada koja se nalazi na tom zemljištu.

Strano lice može imati pravo dugoročnog zakupa, koncesije, Ugovora o gradnji (BOT) i drugih aranžmana privatno-javnog partnerstva, na prethodno pomenutim nepokretnostima.

Strana lica mogu pravnim poslom prenositi pravo svojine na domaće lica, kao i na strano lice koje može sticati pravo svojine.

Fiskalna politika

Od uvođenja eura, 2002. godine, jedan od instrumenata ekonomske politike Crne Gore je fiskalna politika, koja se bazira na principima konkurentnosti, predvidljivosti i konzistentnosti.

Fiskalni okvir za srednji rok bazira se na makroekonomskom scenariju rasta i reformama u svim oblastima sistema, prije svega, sprovedenih i planiranih izmjena u fiskalnom regulatornom okviru, koji obuhvata: a) Opšte mjere koje se odnose na: – nastavak intenzivne borbe protiv sive ekonomije, sa fokusom na tržište rada i tržište akciznih proizvoda; – ukidanje prakse „penzionisanje pod povoljnijim uslovima“ b) Mjere koje se odnose na prihodnu stranu budžeta: – opšta stopa poreza na dodatu vrijednost će i u narednom periodu iznositi 19%, a poreske stope (0% i 7%) za određene proizvode ostaju na istom nivou; postepeno povećanje akcize na cigarete, u skladu sa akciznim kalendaraom; – uveden je porez na kafu i dobitke od igara na sreću.

I u narednom periodu upravljanje državnim budžetom počivaće na odgovornom trošenju budžetskih sredstava. Javni dug je u fokusu fiskalne politike, uz uvažavanje potrebe finansiranja kapitalnih/infrastrukturnih projekata koji, u fazi izgradnje, generišu značajnu investicionu potrošnju, sa multiplikativnim efektima na ukupnu ekonomiju. U dužem roku, realizacija ovih investicija rezultiraće povećanjem ukupnog privrednog rasta i ravnomjernijem razvoju zemlje.

Kapitalne investicije mogu, na srednji rok, nepovoljno uticati na fiskalne indikatore ali, dugoročno posmatrano, doprinose efikasnijoj valorizaciji domaćih resursa, jačanju konkurentnosti ekonomije, ubrzanijem privrednom rastu, povećanju zaposlenosti, porastu prihoda, smanjenju učešća javnog duga u BDP-u a, u krajnjoj instanci, povećanju životnog standarda stanovništva.

U cilju potpunije valorizacije značajnih resursa, odnosno privlačenja potencijalnih investitora za nova ulaganja, u okviru reforme poreske politike, uvedeni su fiskalni podsticaji, koji se odnose na investicije za sljedeće sektore: visoki turizam – hoteli sa 5 i više zvjezdica; proizvodnja prehrambenih proizvoda, osim primarne poljoprivredne proizvodnje i kapitalne investicije u sektoru energetike. Naime, **Zakonom o porezu na dodatu vrijednost** PDV se plaća po nultoj stopi za: isporuku proizvoda i usluga za gradnju i opremanje ugostiteljskog objekta 5 i više zvjezdica, gradnju energetskog objekta za proizvodnju električne energije instalisane snage veće od 10 MW i kapaciteta za proizvodnju prehrambenih proizvoda razvrstanih u okviru sektora C grupa 10 Zakona o klasifikaciji djelatnosti ("Službeni list CG", broj 18/11), čija investiciona vrijednost prelazi 500.000 €.

S ciljem eliminisanja biznis barijera i stimulisanja elitnog turizma, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na nepokretnosti data je mogućnost jedinicama lokalne samouprave da za ugostiteljski objekat koji se nalazi u zoni prioritnog turističkog lokaliteta, sa 3*** i ispod 3***, može utvrditi uvećana poreska stopa u odnosu na opštu poresku stopu, u visini od 2% do 5,5% tržišne vrijednosti nepokretnosti, zavisno od kategorije ugostiteljskog objekta, a za ugostiteljski objekat koji je u funkciji 12 mjeseci u godini, poreska stopa može se umanjiti u odnosu na opštu poresku stopu, i to za ugostiteljski objekat kategorije 4**** do 30%, a za ugostiteljski objekat kategorije preko 4**** do 70%.

Poreski sistem

Poreski sistem u Crnoj Gori čine:

- Porez na dobit pravnih lica;
- Porez na dohodak fizičkih lica;
- Porez na dodatu vrijednost (PDV);
- Porez na promet nepokretnosti;
- Doprinosi za socijalno osiguranje;
- Akcize;
- Takse;
- Carine.

Poreski sistem za strane investitore je isti kao i za domaće privredne subjekte.

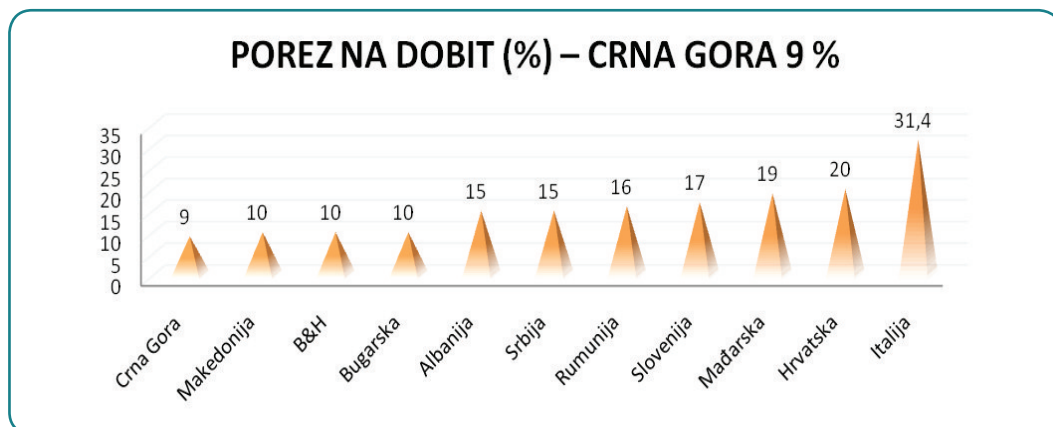
Porez na dobit iznosi 9%, dok je stopa poreza na dohodak fizičkih lica 9%, odnosno 11% za lična mjesečna primanja iznad 720 € u bruto iznosu. Privredni subjekat koji ostvaruje poslovanje u Crnoj Gori ima mogućnost da, uz prethodno plaćeni porez na dobit, na kraju godine prenese sredstva na svoj račun u inostranstvu.

U primjeni su dvije pozitivne poreske stope poreza na **dodatu vrijednost (PDV)** i to standardna stopa od 19% i **snižena stopa od 7%** za: osnovne proizvode za ljudsku

ishranu (mlijeko, hljeb, mast, ulje i šećer), lijekove i određena medicinska sredstva, knjige, udžbenike i nastavna sredstva, vodu za piće, stočnu hranu, đubriva i priplodnu stoku, sredstva za zaštitu bilja i sadni materijal itd., kao i određene vrste usluga: usluge smještaja, usluge pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka u hotelima sa najmanje 4 **** u Sjevernom regionu i sa najmanje 5 ***** u Središnjem i Primorskom regionu (sa primjenom od 1. januara 2018. godine), javnog prevoza putnika, javne higijene, pogrebne usluge, autorska prava i usluge iz oblasti obrazovanja, književnosti i umjetnosti, usluge upotrebe sportskih objekata u neprofitabilne svrhe, autorska prava iz oblasti nauke i umjetničkih predmeta, zbirki i antikviteta i neke od usluga koje se naplaćuju putem ulaznica za određene kulturne i sportske priredbe.

Nulta stopa se primjenjuje za: izvozne transakcije i isporuke lijekova i medicinskih sredstava koji se finansiraju iz sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje.

Stopa poreza na promet nepokretnosti je proporcionalna i iznosi 3% od poreske osnovice.

Obavezno socijalno osiguranje u Crnoj Gori plaćaju zaposleni, poslodavci, preduzetnici i poljoprivrednici koji nijesu obveznici doprinosa za slučaj nezaposlenosti.

Doprinosi za obavezno socijalno osiguranje su:

- doprinos za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje;
- doprinos za obavezno zdravstveno osiguranje;
- doprinos za osiguranje od nezaposlenosti.

Stope doprinosa su različite zavisno od kategorije obveznika, a definisane su Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Zakonom o akcizama uređen je sistem i uvedena obaveza plaćanja akciza za pojedinačna dobra i usluge koji se na teritoriji Crne Gore stavljaju u slobodan promet.

Tri tipa **akciznih proizvoda** u Crnoj Gori su:

- alkohol i alkoholna pića;
- duvanski proizvodi;
- mineralna ulja, njihovi derivati i supstituti

Obveznik akcize sam obračunava akcizu za kalendarski mjesec.

Vrste taksi u Crnoj Gori koje je investitor u obavezi da plaća su:

- administrativne takse;
- sudske takse;
- komunalne takse;
- registracione takse;
- boravišne takse.

Osnovu carinskog sistema u Crnoj Gori čini **Zakon o carinskoj tarifi i Carinski zakon**. Carinjenje robe, prema ovom zakonu, obuhvata prijem uvozne carinske deklaracije, pregled robe i svrstavanje prema Carinskoj tarifi i drugim tarifama, utvrđivanje carinske osnovice, iznosa carine i drugih uvoznih dažbina koje terete robu, naplata utvrđenih iznosa carine i drugih uvoznih dažbina.

Shodno zakonu, investitor može steći pravo na oslobađanje carine u slučajevima kada se investira u hotele sa pet i više zvjezdica, energetske objekte i prerađivačke kapacitete.

Povraćaj poreza na dodatu vrijednost (PDV)

U slučaju da je iznos poreske obaveze (izlazni porez) u poreskom periodu manji od iznosa ulaznog poreza na dodatu vrijednost, koji poreski obveznik može odbiti u istom poreskom periodu, razlika mu se priznaje kao poreski kredit za naredni poreski period, odnosno na zahtjev vraća se u roku od 60 dana od dana podnošenja prijave za obračun poreza na dodatu vrijednost.

Poreskom obvezniku koji pretežno izvozi proizvode i poreskom obvezniku koji u više od tri uzastopna obračuna PDV-a iskazuje višak ulaznog PDV-a, razlika PDV-a vraća se u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave za obračun PDV-a.

Ukoliko je poreskom obvezniku istekao rok za plaćanje drugih poreza, razlika po osnovu poreza na dodatu vrijednost mu se umanjuje za iznos poreskog duga.

Međunarodni sporazumi

Investitorima koji se odluče da posluju u Crnoj Gori, zahvaljujući potpisanim bilateralnim sporazumima, omogućen je neometan izvoz proizvoda na tržište od preko 800 miliona ljudi.

Sporazumi o ekonomskoj saradnji

Osnovni cilj ekonomskih sporazuma jeste uspostavljanje institucionalnog oblika saradnje kroz jačanje i unapređenje ekonomskih interesa. Sporazumima se definišu oblasti od obostranog interesa i posebna pažnja se daje: industriji, poljoprivredi, šumarstvu, vodoprivedi, energetskom sektoru, istraživanju i razvoju, građevinskoj industriji i infrastrukturi, saobraćaju i logistici, zaštiti životne sredine, turizmu, promociji investicija, saradnji u oblasti malih i srednjih preduzeća, kao i informacionim i komunikacionim tehnologijama i uslugama.

U Crnoj Gori se primjenjuje 20 sporazuma o ekonomskoj saradnji i to sa: Rumunijom, Republikom Austrijom, Republikom Bugarskom, Narodnom Republikom Kinom, Republikom Mađarskom, Katarom, Republikom Srbijom, Republikom Turskom, Republikom Makedonijom, Republikom Slovenijom, Republikom Grčkom, Republikom Hrvatskom, Njemačkom Federacijom, Španijom, Republikom Azerbejdžan, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Češkom Republikom, Republikom Slovačkom, Republikom Albanijom i Republikom Argentinom.

Navedenim sporazumima se predviđa osnivanje Mješovitih komisija, koje imaju za cilj da periodično vrše analizu pitanja koja se odnose na razvoj postojećih i identifikovanje novih mogućnosti za razvoj bilateralnih ekonomskih odnosa. U najvećem broju slučajeva Mješovite komisije se sastaju jednom godišnje kako bi se u direktnom kontaktu razmijenila iskustva i dali predlozi za dalje jačanje ekonomske saradnje.

Sporazumi o uzajamnom podsticanju i zaštiti investicija

Potpisivanjem Sporazuma o uzajamnom podsticanju i zaštiti ulaganja obezbjeđuje se dalji razvoj i proširivanje uzajamno korisne saradnje između dvije države, čime se uspostavlja adekvatan pravni okvir za njeno jačanje u oblasti investicija. Njime se uređuju uslovi investiranja između država, obezbjeđuje slobodan transfer plaćanja, reguliše pravo subrogacije, obeštećenja u slučaju eksproprijacije i rješavanje sporova između ulagača i zemalja kao i sporova između samih zemalja.

U Crnoj Gori se primjenjuju 24 sporazuma o uzajamnom podsticanju i zaštiti investicija i to sa sljedećim zemljama: Republikom Austrijom, Republikom Slovačkom, Republikom Srbijom, Češkom Republikom, Kraljevinom Danskom, Finskom, Katarom, Republikom Makedonijom, Maltom, Francuskom, Grčkom, Holandijom, Izraelom, Kiprom, Rumunijom, Litvanijom, Sjedinjenim Američkim Državama, Njemačkom, Poljskom, Španijom, Švajcarskom Konfederacijom, Republikom Azerbejdžan, Moldavijom i Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Sporazumi o slobodnoj trgovini

Primjena ovih sporazuma implicira povećanje međusobne trgovinske razmjene i stvaranja pogodnog tla za strane investicije i zajednički nastup na trećim tržištima. Isti polaze od relevantnih sporazuma Svjetske trgovinske organizacije (član XXIV Opšteg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. i član V Opšteg sporazuma o trgovini uslugama).

Crna Gora primjenjuje Sporazume o slobodnoj trgovini (FTA) sa sljedećim zemljama:

Ruskom Federacijom (Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Savezne Republike Jugoslavije i Vlade Ruske Federacije o slobodnoj trgovini između Savezne Republike Jugoslavije i Ruske Federacije, „Sl. List SRJ – Međunarodni ugovori“ br. 1/01, od 11.05.2001. godine), potpisnicama CEFTA 2006 sporazuma (Zakon o ratifikaciji sporazuma o izmjeni i pristupanju centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini „Sl. List RCG“ br. 18/07, od 28.03.2007. godine i Zakon o potvrđivanju Dodatnog protokola uz Sporazum o izmjeni i pristupanju centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini „Sl. List CG – Međunarodni ugovori“ br. 14/11), Turskom (Zakon o potvrđivanju Sporazuma o slobodnoj trgovini između Crne Gore i Republike Turske, „Sl. List CG – Međunarodni ugovori“ br. 3/09, od 31.07.2009. godine), Ukrajinom (Zakon o potvrđivanju Sporazuma o slobodnoj trgovini između Vlade Crne Gore i Vlade Ukrajine, „Sl. List CG – Međunarodni ugovori“ br. 3/12, od 08.03.2012. godine) i EFTA zemljama (Zakon o potvrđivanju Sporazuma o slobodnoj trgovini između Crne Gore i EFTA zemalja, „Sl. List CG – Međunarodni ugovori“ br. 8/12, od 19.06.2012. godine).

Njima je definisan pristup tržištu roba, osim u Sporazumu sa Ukrajinom, koji ima širi obuhvat i reguliše trgovinu robama i uslugama.

Imajući u vidu inicijativu za dodatnom liberalizacijom poljoprivrednih proizvoda koje je Crna Gora prepoznala kao najznačajnije za plasman na tursko tržište, očekuje se da će se tokom 2017. godine raditi na izmjenama i dopunama Sporazuma o slobodnoj trgovini sa Republikom Turskom.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Nakon okončane ratifikacije u svim državama članicama EU, **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) sa Crnom Gorom je stupio na snagu 1. maja 2010.** Proces potvrđivanja je trajao dvije godine i sedam mjeseci od dana potpisivanja, a u međuvremenu se primjenjivao Privremeni sporazum, koji se odnosio na trgovinu i s trgovinom povezana pitanja koja su u nadležnosti EK.

SSP je međunarodni ugovor između države potpisnice i Evropske unije koji uspostavlja pravni okvir za uzajamnu saradnju i postepeno približavanje evropskim standardima. Stupanje na snagu SSP-a označava ulazak u novu fazu integracije, koja sad i formalno obavezuje Crnu Goru na usklađivanje svog zakonodavstva s pravnim tekovinama EU, kao i na usklađivanje stavova i politika u svim oblastima saradnje.

PODSTICAJI I OLAKŠICE ZA INVESTITORE

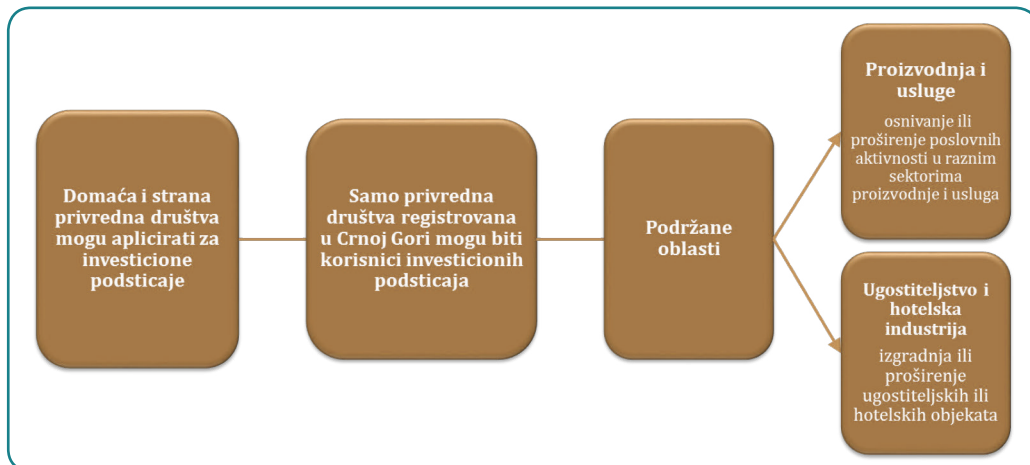
Uredba o podsticanju direktnih investicija

http://www.srp.gov.me/naslovna/uredba_investicije/156942/Nova-Uredba-o-podsticanju-direktnih-investicija.html

Uredba o podsticanju direktnih investicija („Službeni list Crne Gore“, broj 80/15) definiše finansijske podsticaje za nove investicije u Crnoj Gori, kao i za proširenje ili diverzifikaciju postojećih investicija, a ima za cilj unaprjeđenje poslovnog ambijenta države i povećanje konkurentnosti privrede. Pomenuti akt teži privlačenju novih investitora, povećanju zaposlenosti, naročito u manje razvijenim područjima Crne Gore, kao i smanjenju regionalnih razlika.

Kroz obezbjeđivanje podsticaja direktno se utiče na investicione odluke potencijalnih investitora koji razmatraju da se pozicioniraju na tržištu Crne Gore.

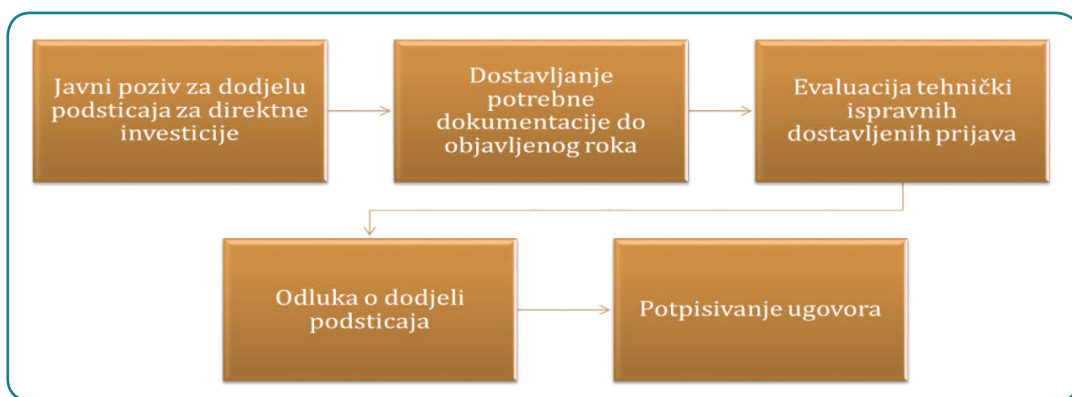
Investitori koji realizuju investicione projekte, kojima se obezbjeđuje otvaranje novih radnih mjesta i doprinosi privrednom i regionalnom razvoju Crne Gore, mogu biti korisnici finansijskih podsticaja dodijeljenih od strane Vlade Crne Gore. Sredstva se ne mogu koristiti za finansiranje investicionih projekata u sektorima: primarne poljoprivredne proizvodnje, proizvodnje sintetičkih vlakana, saobraćaja, igara na sreću, trgovine, primarne proizvodnje uglja i čelika, proizvodnje električne energije, nafte i gasa, duvana i duvanskih prerađevina, oružja i municije, genetski modifikovanih organizama i opasnog otpada.

Sredstva za podsticanje investicija se dodjeljuju na osnovu podnošenja prijave na ***javni oglas*** za učešće u postupku dodjele sredstava za podsticanje direktnih investicija, i to za investicione projekte u ***Glavnom gradu i primorskom regionu*** čija je minimalna vrijednost ulaganja **500.000€** i kojima se obezbjeđuje zapošljavanje najmanje 20 novozaposlenih lica u roku od tri godine od dana zaključenja ugovora o korišćenju sredstava sa Vladom Crne Gore, dok je za ***sjeverni i središnji region*** (osim Glavnog grada) taj iznos **250.000€**, pri čemu je neophodno obezbjeđiti zapošljavanje najmanje 10 novozaposlenih lica u navedenom roku.

Visina sredstava za podsticanje investicija određuje se prema kriterijumima definisanim Uredbom, a nakon izvršenog bodovanja može iznositi od **3.000€ do 10.000€** po novozaposlenom licu. Novozaposlenim licem smatra se lice zaposleno na neodređeno vrijeme na poslovima na kojima se realizuje investicioni projekat, a korisnik sredstava dužan je da zadrži broj novozaposlenih lica u kontinuitetu najmanje tri godine nakon završetka realizacije investicionog projekta za mala i srednja privredna društva, odnosno najmanje pet godina za velika privredna društva. Pored navedenog, za kapitalne investicije čija vrijednost iznosi preko 10 miliona eura i kojima se obezbjeđuje otvaranje radnih mjesta za najmanje 50 novozaposlenih lica u roku utvrđenom ugovorom o korišćenju sredstava za podsticanje investicija, podsticaji se mogu dodijeliti u visini do 17% od ukupne vrijednosti investicionog projekta, bez sprovođenja postupka bodovanja. Uredba takođe predviđa mogućnost refundacije troškova za izgradnju infrastrukture neophodne za realizaciju investicionog projekta.

Faze procesa dodjele sredstava za podsticanje direktnih investicija:

Visina sredstava za podsticanje investicija koja mogu biti dodijeljena velikim privrednim društvima može da iznosi do 50% ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat, odnosno do 60% ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat za srednja privredna društva i do 70% ukupne vrijednosti ulaganja u investicioni projekat za mala privredna društva.¹

Kontakt institucije za više informacija: Sekretarijat za razvojne projekte – Odsjek za pripremu, analizu i monitoring investicionih ugovora, mail adresa: srp@srp.gov.me.

¹ Malo privredno društvo je privredno društvo koje ima manje od 50 zaposlenih i godišnji promet ili ukupan godišnji bilans stanja koji ne prelazi 10 miliona eura. Srednje privredno društvo je privredno društvo koje ima od 50 do 250 zaposlenih i godišnji promet koji ne prelazi 50 miliona eura ili ukupni godišnji bilans stanja koji ne prelazi 43 miliona eura. Veliko privredno društvo je privredno društvo koje ima preko 250 zaposlenih i ukupan godišnji bilans stanja preko 43 miliona eura.

Program podsticaja razvoja biznisa – biznis zone

<http://www.bizniszona.me/>

Vlada Crne Gore je usvojila „**Program podsticaja razvoja biznisa**“, kojim je planiran razvoj biznis zona. Biznis zona predstavlja jedinstven entitet na području lokalne samouprave, dijelom ili u potpunosti infrastrukturno opremljen, a koji potencijalnim investitorima pored zajedničkog prostora i infrastrukture pruža dodatne poreske i administrativne olakšice sa državnog i lokalnog nivoa. Osnovni cilj projekta je podsticanje ulaganja proizvodnih preduzeća na infrastrukturno opremljenom zemljištu, povećanje zaposlenosti u manje razvijenim lokalnim samoupravama, kao i aktiviranje kapitala domaćih i stranih investitora koji bi prepoznali interes za sprovođenje i unapređenje ovog projekta, uz znatno niže troškove poslovanja u okviru zona.

Usvojena je **Uredba o biznis zonama** kojom su biznis zone klasifikovane na biznis zone od strateškog značaja koje osniva i kojima upravlja Vlada Crne Gore i biznis zone od lokalnog značaja koje osniva i kojima upravlja jedinica lokalne samouprave. Takođe, predmetnim podzakonskim aktom definisan je model osnivanja, uspostavljanja i upravljanja biznis zonama, način ulaska u biznis zonu, djelatnosti koje se mogu obavljati u biznis zonama, način infrastrukturnog opremanja i olakšice sa državnog nivoa.

Investitorima će i u strateškim i u lokalnim zonama biti obezbjeđene olakšice sa državnog i sa lokalnog nivoa. Na državnom nivou, poslodavci koji zaposle lica u biznis zonama, oslobođeni su doprinosa za obavezno osiguranje na zarade i doprinosa na Fond rada, kao i poreza na dohodak fizičkih lica na period od 5 godina, dok se olakšice na lokalnom nivou odnose na sljedeće:

- *umanjenje komunalnih ili drugih naknada;*
- *povoljnu cijenu zakupa/kupovine prostora u okviru biznis zone;*
- *smanjenje ili oslobađanje plaćanja prireza poreza na dohodak fizičkih lica;*
- *smanjenje stope poreza na nepokretnosti;*
- *mogućnost definisanja povoljnog modela privatno-javnog partnerstva;*
- *infrastrukturno opremanje na područjima gdje ne postoji.*

Pored navadenih olakšica koje su omogućene isključivo u biznis zonama, investitori koji pozicioniraju poslovanje u okviru ovih lokacija mogu koristiti i druge olakšice sa državnog i lokalnog nivoa, poput subvencija na osnovu Uredbe o podsticanju direktnih investicija, kredite IRF-a i slične programe podrške, ali sve u skladu sa pravilima državne pomoći.

Do sada su u Crnoj Gori definisane biznis zone od lokalnog značaja u devet lokalnih samouprava pa investitori imaju priliku da ulažu pod povoljnim uslovima u Beranama, Bijelom Polju, Kolašinu, Mojkovcu, Cetinju, Nikšiću, Podgorici, Ulcinju i Rožajama.

Zakon o slobodnim zonama

Ovim zakonom se uređuje osnivanje slobodnih zona i slobodnih skladišta, upravljanje i uslovi za obavljanje privrednih djelatnosti u njima.

Zona i skladište predstavljaju dio carinskog područja Crne Gore na kome se privredne djelatnosti obavljaju pod posebnim uslovima utvrđenim ovim zakonom. Zonu ili skladište može osnovati jedno ili više domaćih ili stranih pravnih i fizičkih lica. Korisnik zone i skladišta je domaće ili strano pravno i fizičko lice koje na njenom području obavlja privrednu djelatnost. Zona i skladište se osnivaju ako je to ekonomski opravdano i ako su zadovoljeni ili će biti zadovoljeni potrebni fizički preduslovi (prostorni, infrastrukturni itd.), uz prethodno mišljenje nadležnih organa državne uprave. Osnivanje zone i skladišta je ekonomski opravdano ako se može realno očekivati da će se njima postići značajni efekti u pogledu izvoza, zapošljavanja, transfera savremenih tehnologija, privrednog restrukturiranja itd.

Za robu unesenu u slobodnu zonu i skladište upotrijebljenu ili potrošenu u skladu sa ovim zakonom ne plaća se carina, carinske dažbine i porez na dodatu vrijednost.

Uredba o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica

Ova Uredba usvojena je u decembru 2015. godine, a istom se utvrđuju subvencije za pravna lica i preduzetnike koji zaposle određene kategorije nezaposlenih lica, a nalaze se na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Prema ovoj Uredbi, subvencije može da ostvari poslodavac koji zaposli lice: starije od 50 godina života ili koje živi kao samohrana osoba sa jednim ili više izdržavanih osoba; koje nije bilo u radnom odnosu prethodnih 6 mjeseci; koje nije završilo srednje obrazovanje ili stručnu kvalifikaciju ili koje je završilo redovno obrazovanje, a najduže dvije godine nakon toga nije imalo zasnovan radni odnos; koje pripada populaciji Roma i Egipćana; koje učestvuje u programima javnih radova.

Poslodavac može da koristi subvencije **najduže 12 mjeseci** od dana zapošljavanja gorenavedenih lica. Poslodavac za pomenuta lica ne plaća doprinos za obavezno socijalno osiguranje na zarade i doprinos za Fond rada, kao i porez na dohodak fizičkih lica.

Visina subvencije iznosi do 50% opravdanih troškova, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna pomoć.

Program podsticaja klastera u Crnoj Gori za period 2017-2020. godina

www.mek.gov.me

Sveobuhvatan zakonski, strateški i institucionalni pristup razvoju malog i srednjeg preduzetništva pretpostavka su jačanja konkurentske sposobnosti crnogorskih preduzeća i ravnomjernijeg regionalnog razvoja. Za jačanje konkurentske sposobnosti preduzetnika, mikro, malih i srednjih preduzeća, naročitu važnost ima njihovo udruživanje u klasterne.

Jačanjem preduzetništva i podizanjem njihove konkurentnosti kroz udruživanje u klasterne doprinosi se povećanju zaposlenosti, supstituciji uvoza, podsticanju domaće proizvodnje i izvoza, unapređenju poslovnog ambijenta, ravnomjernijem regionalnom razvoju, kao i boljem korišćenju prirodnih i proizvodnih kapaciteta.

Cilj Programa je finansijska podrška za preduzetnike, mikro, mala i srednja privredna društva koji su dio klastera, kroz ulaganja u materijalnu, nematerijalnu imovinu i operativne troškove poslovanja, radi jačanja kapaciteta klastera i pozicioniranja na domaćem i inostranom tržištu. Finansijska podrška realizuje se kroz dvije ili tri tranše, u zavisnosti od vremenskog okvira projekta, pri čemu se prva tranša isplaćuje avansno, odnosno nakon potpisivanja Ugovora o dodjeli subvencije, a druga/ treća tranša u zavisnosti od realizacije aktivnosti i opravdanosti utrošenih sredstava u prethodnom izvještajnom periodu.

Odobrena pomoć od strane Ministarstva ekonomije će pokrivati do 65% opravdanih troškova nabavne vrijednosti opreme bez poreza na dodatu vrijednost, za klasterne koji djeluju na teritoriji manje razvijenih jedinica lokalne samouprave², odnosno do 50% opravdanih troškova za klasterne iz ostalih područja, a najviše do 15.000 € po jednom aplikantu. Preostalih 35%, odnosno 50% troškova nabavke opreme pokriva aplikant, iz sopstvenih izvora.

Strateški prioritetne djelatnosti koje su predmet sufinansiranja obuhvataju:

- *Drvoprerađu*
- *Ostale proizvodne djelatnosti (osim proizvodnih djelatnosti koje nisu obuhvaćene ovim programom)*
- *Turizam i ugostiteljstvo*

---

² Prema Pravilniku o utvrđivanju liste stepena razvijenosti jedinice lokalne samouprave (Službeni list Crne Gore, br. 82/16), manje razvijene JLS su one čiji je indeks razvijenosti ispod 75%: Berane, Mojkovac, Plav, Kolašin, Rožaje, Bijelo Polje, Šavnik, Andrijevića, Gusinje i Petnjica.

Program povećanja regionalne i lokalne konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja za period 2017.-2020. godine

www.mek.gov.me

Cilj Programa je da obezbijedi podršku preduzetnicima, malim i srednjim privrednim društvima i klasterima malih i srednjih privrednih duštava, naročito iz manje razvijenih opština i Sjevernog regiona, da u što većoj mjeri povećaju svoju konkurentnost, prvenstveno kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda za proizvode i podršku za dobijanje akreditacije za ocjenjivanje usaglašenosti.

Program sadrži dvije komponente podrške:

- 1) *Podrška MSP u smislu refundacije troškova akreditacije tijela za ocjenjivanje usaglašenosti*
- 2) *Podrška MSP u smislu refundacije troškova implementacije standarda/ sertifikacije/ resertifikacije*

Odobrena pomoć od strane Ministarstva ekonomije je do 70% opravdanih troškova investicije za preduzetnike, i mala preduzeća, odnosno do 60% za srednja preduzeća, maksimalno 5.000 EUR. Državna pomoć u okviru ovog Programa realizuje se po principu refundacije, što znači da korisnik Programa implementaciju aktivnosti finansira iz sopstvenih sredstava, koja mu se u definisanom procentu refundiraju nakon dostavljanja Izvještaja o realizaciji i prateće dokazne dokumentacije.

Program za unaprjeđenje inovativnosti u malim i srednjim preduzećima

www.mek.gov.me

Kako bi se unaprijedili inovativni potencijali u malim i srednjim preduzećima i ojačala saradnja sa inovativnim organizacijama (naučnoistraživačkim ustanovama, naučno-tehnološkim parkom, centrom izvrsnosti, inovaciono-preduzetničkim centrom, poslovnim inkubatorima, konsultantskim firmama) u cilju unaprjeđenja istraživanja i razvoja i pretvaranja rezultata u razvoj novih proizvoda, procesa, modela organizacije, marketinških poboljšanja, realizuje se „Program za unaprjeđenje inovativnosti u malim i srednjim preduzećima“. Implementacija ovog projekta finansijske podrške u vidu grantova za razvoj konkurentnih i inovativnih MSP, doprinijeće povećanju efikasnosti preduzeća iz oblasti prerađivačke industrije kroz unaprjeđenje proizvoda, poslovnih procesa, metoda, tehnika i strategija, promjena navika u poslovanju, kao i inovacionih kvalifikacija i potencijala zaposlenih, povećanju tržišnog učešća i u krajnjem povećanju prodaje i prihoda preduzeća.

Shodno uslovima iz Programa, preduzeće je u obavezi da finansira troškove eksternog konsultanta za realizaciju inovativne aktivnosti u visini od 100%, i nakon završetka aktivnosti traži povraćaj u visini od maksimalno 50% opravdanih troškova, odnosno 2,500€ bez PDV. Preostalih 50% troškova treba da bude pokriveno iz sopstvenih izvora preduzeća koje se prijavljuje za podršku.

Program podrške za modernizaciju industrije

www.mek.gov.me

<http://www.irfcg.me/me/2015-01-13-12-23-55/program-podrske-za-modernizaciju-industrije>

Imajući u vidu da uz postojeću strukturu i vrstu opreme u preduzećima, uvažavajući stanje i dinamiku na tržištu, nije moguće obezbijediti dugoročan rast proizvodnje, Vlada Crne Gore je donijela Program podrške za modernizaciju industrije, koji za svoj osnovni cilj ima jačanje konkurentnosti privrednih subjekata, unaprjeđenje poslovanja, produktivnosti i profitabilnosti kroz investicije u opremu.

Program obuhvata sufinansiranje opravdanih troškova nabavke opreme do 20% za mala, odnosno do 10% za srednja privredna društva, bez PDV-a, u smislu pravila dodjele državne pomoći. Preostala potrebna sredstva obezbjeđuju se kroz kreditni aranžman sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore (IRF). Sredstva opredijeljena Programom namijenjena su za sufinansiranje dijela troškova nabavke opreme u smislu nabavke nove/polovne proizvodne opreme/mašina, kao i novih djelova i specijalizovanih alata koji će se iskoristiti kako bi se stavile u pogon neiskorišćene mašine.

Unaprjeđenjem na planu tehničke opremljenosti kroz usvajanje novih tehnologija omogućiće se osavremenjavanje proizvodnih procesa, efikasna upotreba raspoloživih resursa, razvoj novih proizvoda i usluga, kao i otvaranje novih radnih mjesta.

KLJUČNE INVESTICIJE U CRNOJ GORI

Trenutno je u Crnoj Gori u toku realizacija niza višemilionskih projekata:

Autoput Bar Boljare - Prioritetna dionica autoputa Bar-Boljare, Smokovac-Uvač-Mateševo, duga je 41km. Realizacija ove dionice, u ugovorenom roku od 48 mjeseci (projekat je započet u maju 2015. godine) podrazumijeva obavezu Izvođača radova da izradi Glavni projekat, izgradi predmetnu dionicu, nabavi i ugradi potrebnu opremu i instalacije. Projektovanje i izgradnja prve dionice autoputa će koštati 809,6 mil €.

Jadransko jonski autoput - Projekat Primorska varijanta Jadransko-jonskog autoputa - brza saobraćajnica duž crnogorskog primorja ima za cilj unaprjeđenje povezanosti unutar regiona, i regiona sa EU. Ovo je strateški projekat za region jugoistočne Evrope i Balkana. Njegov završetak obezbijediće koridor visokog kapaciteta i kvaliteta koji spaja srednju Evropu i sjevernu Italiju sa jonskim poluostrvom preko Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Albanije i Grčke.

Takođe, izgradnja brze saobraćajnice omogućava uključivanje Crne Gore u mrežu puteva visokog ranga sa mogućnošću povezivanja svih transverzalnih, magistralnih, regionalnih i postojećih puteva u Crnoj Gori u moderan putni saobraćaj. Brza saobraćajnica duž crnogorskog primorja prolazi njegovim zaleđem. Početak trase je uz granicu sa Republikom Hrvatskom, u reonu Herceg-Novog, i dalje se proteže trasom: Herceg Novi – prelaz preko Bokokotorskog zaliva – Tivat - Budva – Bar – Ulcinj – Sukobin (granica sa Republikom Albanijom), ukupne dužine oko 110 km.

Procijenjena vrijednost projekta iznosi 880 miliona €.

Izgradnja podmorskog kabla Crna Gora - Italija - Projekat predviđa izgradnju novog elektro-energetskog sistema interkonekcije između Crne Gore i Italije, kapaciteta 1.000MW – podmorski kabl i izgradnju mrežne infrastrukture. Riječ je o projektu koji Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES) i Vlada Crne Gore realizuju kroz strateško partnerstvo sa italijanskim operatorom prenosne mreže Ternom.

Vrijednost projekta je cca 900 miliona €. Ovaj projekat je značajan sa aspekta infrastrukturnog povezivanja zemalja Zapadnog Balkana sa Evropskom unijom i stvaranja uslova za brži razvoj regiona u cjelini, a što je u skladu sa direktivama EU. Sa italijanske strane je položeno oko 140km kabla, dok je svečano polaganje kabla sa crnogorske strane priređeno 4. oktobra 2016. godine i završeno u februaru 2017. godine. Očekuje se da će kabl biti u funkciji krajem 2018. ili početkom 2019. godine.

II blok termo elektrane Pjevlja - Ugovor o izgradnji II bloka TE Pljevlja potpisan je 29. septembra 2016. godine između EPCG (Elektroprivreda Crne Gore) i Kompanije Škoda Praha iz Češke Republike. Vrijednost ugovora je 324,5 mil €. Ova investicija je od velikog značaja za Crnu Goru, jer je u pitanju prvi veliki energetska objekat koji će se graditi poslije 35 godina. Projektom je predviđena i toplotna stanica za obezbjeđenje energije za daljinsko grijanje Pljevalja. Novi blok će odgovarati najzahtjevnijim uslovima savremene tehnologije, dobroj praksi evropskih zemalja i zaštititi okoline prema direktivama Evropske unije.

TAP – IAP, jonsko - jadranski gasovod – Strategijom razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine, Jadransko Jonski gasovod (Ionian Adriatic Pipeline - IAP), koji planira da poveže Fieru (Albanija) sa Splitom (Hrvatska), prolazeći kroz teritoriju Crne Gore, sa ukupnom dužinom od 530 km od čega u Crnoj Gori 94 km, prepoznat je kao vodeća opcija za gasifikaciju Crne Gore, kao i mogućnost za plasman sopstvenog gasa usled izgradnje gasne infrastrukture i približavanja značajnom tržištu gasa.

IAP-a predstavlja nastavak TAP-a i TANAP-a, projekata koji omogućavaju napajanje gasom zemalja EU iz nalazišta prirodnog gasa u Azerbejdžanu i omogućava diverzifikaciju u odnosu na napajanje gasom iz različitih izvora.

Vjetroelektrane - Država Crna Gora je 05.07.2010. godine zaključila Ugovor o zakupu zemljišta i izgradnji vjetroelektrane na lokalitetu **Možura** sa konzorcijumom „Fersa & Čelebić“, kojim je predviđena izgradnja vjetroelektrane instalisane snage od 46 MW.

Ugovor o zakupu zemljišta i izgradnji vjetroelektrane na lokalitetu **Krnovo** (Ugovor) Država Crna Gora je zaključila dana 05.08.2010. godine sa konzorcijumom „MHI-IVICOM Consulting GmbH“.

Izgradnja predmetne VE Krnovo je završena.

Male hidroelektrane - Trenutno se realizuju 26 ugovora o koncesiji za izgradnju mHE. Planirana je izgradnja ukupno 44 mHE, ukupne snage 89MW. Do sada je završeno 9 mHE koje obavljaju svoju koncesionu djelatnost, tj. proizvode električnu energiju.

Porto Montenegro <http://www.portomontenegro.com/> - projekat koji podrazumjeva izgradnju naselja oko marine i matične luke za jahte i mega - jahte sa hotelom sa 5*, 850 vezova u marini, luksuznim vilama, heliodromom, muzejem itd. Procenjena vrijednost dosadašnjih investicija iznosi cca 450 mil €.

Luštica bay <http://www.lusticabay.com/> - projekat koji podrazumjeva izgradnju mixed-use resorta sa 8 hotela, golf terena, rezidencijalnih jedinica i 2 marine. U toku su radovi na marini čija se vrijednost procenjuje na cca 44 mil €. Uskoro počinje izgradnja prvog hotela na poluostrvu Luštica.

Portonovi <http://www.portonovi.com/> - podrazumijeva izgradnju luksuznog hotela čiji će operator biti One&Only, turističkog naselja sa 500 smještajnih jedinica i vila, marine sa 250 vezova itd. Procijenjena vrijednost investicije iznosi cca 600 mil €.

Pored navedenih, u toku su pripremne aktivnosti na nekoliko višemilionskih projekata, kao i tenderi za više turističkih lokaliteta spremnih za valorizaciju kao što su: **Ecolodge Vranjina, Kolašin 1600, Donja Arza, Mediteran Žabljak**.

<http://www.savjetzaprivatizaciju.me/valorizacija-turistickih-lokaliteta/>.

Kontakt institucije za više informacija: Sekretarijat za razvojne projekte – Odsjek za podršku i praćenje razvojnih projekata, mail adresa: srp@srp.gov.me.

INVESTICIONE LOKACIJE U CRNOJ GORI

www.investmentlocations.me

U okviru projekta "Unaprjeđenje konkurentnosti privrede", Sekretarijat za razvojne projekte u saradnji sa kancelarijom UNDP, a formirao je web stranicu www.investmentlocations.me. Predmetna stranica pored promocije, ima za cilj i povećanje dostupnosti i distribucije podataka o ukupnom investicionom ambijentu u Crnoj Gori kao i lokacijama predviđenim za investiranje na nivou lokalnih samouprava.

Internet stranica www.investmentlocations.me kreirana je u decembru 2016. godine. Navedena stranica sadrži podatke o cjelokupnom investicionom ambijentu na nivou lokalnih samouprava, podatke o investicionim lokacijama 23 opštine u Crnoj Gori, turističkim i drugim potencijalima, poreskim olakšicama, promotivni multimedijalni materijal, odgovarajući zakonodavni okvir kao i korisne linkove. Posjetiocu, odnosno potencijalnom investitoru omogućen je lak pristup svim informacijama sa portala, koje se redovno ažuriraju, kao i mogućnost komuniciranja sa relevantnom kontakt osobom.

Kontakt institucije za više informacija: Sekretarijat za razvojne projekte – Odsjek za podršku i praćenje razvojnih projekata, mail adresa: srp@srp.gov.me.